

Консультація для батьків на тему: «Чому дитина мовчить?»

Опанування мовлення залежить від багатьох факторів, і причини затримки мовленнєвого розвитку можуть бути різними. Спробую виділити найбільш типові. Один із важливих факторів, що обумовлюють затримку мовленнєвого розвитку, — це **порушення інтелекту**. На що необхідно звернути увагу батькам? Дітям із порушенням інтелекту не тільки властиве затримання мовленнєвого розвитку, але й виражене порушення психічного і фізичного розвитку. Дитина починає значно пізніше тримати голівку, сидіти, повзати, ходити тощо. У неї не формуються навички самообслуговування (малюк не їсть самостійно, не проситься на горщик...). Діти з порушенням інтелекту, як правило, неохайні, поводять себе неадекватно, а емоції в них одноманітні: задоволення — ситість, невдоволення — холод, біль тощо. Досить часто таким малюкам властива агресивна поведінка. Дитині подобаються нові іграшки, однак вони швидко їй набридають. Ігри малюків одноманітні, їхня міміка бідна, а мовлення монотонне.

Якщо ви помітили, що у вашої дитини характерні зазначені особливості розвитку, необхідно звернутися по консультацію до психоневролога, провести об'єктивне обстеження (електроенцефалографію, томографію).

Якщо встановлено інтелектуальне порушення, допомогу вашій дитині повинен надати **олігофренопедагог**.

Також серйозний фактор порушення мовленнєвого розвитку — це порушення слуху. Навіть у разі його незначного зниження мовленнєвий розвиток може значно затримуватися. Якщо ваша дитина часто страждає на простудні захворювання, отити або у членів родини є порушення слуху, поспостерігайте за дитиною в домашніх умовах і проведіть декілька експериментів.

- Чи реагує дитина на зміну гучності телевізора, магнітофона?
- Чи уважно дивиться на ваші губи (якщо так, говоріть, прикривши рот рукою) і чи не намагається постійно повернутися до вас одним і тим самим боком (тим вухом, яким краще чує)?
- Придбайте декілька пар іграшок, які видають звуки. В одній іграшці з пари приберіть звучання, запропонуйте дитині одну пару (іграшку, яка звучить і не звучить). Простежте за тим, як швидко дитина виявить і чи виявить взагалі, що одна з іграшок не видає звуків. Повторіть те саме з рештою іграшок.
- Поспостерігайте за швидкістю реакції на звук, покликавши дитину тихим голосом на відстані 5-6 м. (Необхідно пам'ятати, що реакція дитини на гучні кроки, удари дверей, стукіт тощо пов'язана з тактильно-вібраційними відчуттями, тому її не можна розглядати як суто слухову.)
- Візьміть декілька добре відомих дитині предметів, покладіть їх на стіл, посадіть дитину на руки та поясніть, що за проханням іншого члена родини вона повинна показати той або інший предмет. Інший член сім'ї повинен відійти від дитини на 5-6 м і пошепки, прикривши рот, називати по черзі предмети, що лежать на столі. Дитина повинна правильно показати предмет; прикривши одне вухо. Те саме має повторити, прикривши друге вухо. Якщо дитина не може правильно показати предмети, спробуйте підійти ближче. Обов'язково повторіть спробу в інший час, щоб упевнитися в порушенні слуху.

Чим ви можете допомогти дитині?

Якщо ваша дитина не розмовляє або відстає в мовленнєвому розвитку, не потрібно чекати. Не лякайтеся почати заняття зарано — бійтеся запізнитися!

Заняття потрібно проводити щоденно, бажано в один і той самий час. Таким чином вони впишуться в біологічний ритм життя дитини.

Пам'ятайте:

Усі види робіт мають проходити в ігровій формі і піднесеному настрої. Малюк повинен займатися з задоволенням, так само як і дорослий.

Хваліть та заохочуйте дитину, радійте разом з нею кожному, навіть найменшому кроку вперед.

Заняття потрібно проводити поетапно, щоразу впевнюватися, що завдання, поставлені на цьому етапі роботи, виконано повністю. Починати слід з того етапу, на якому мовленнєві навички ще не достатньо розвинені.

Мовлення формується в тісному взаємозв'язку з фізичним і психічним розвитком дитини, тому паралельно з мовленнєвими видами роботи необхідно виконувати вправи для розвитку загальної та тонкої моторики, мімічних рухів, слухової та зорової уваги, пам'яті, мислення.

Якщо виникли сумніви щодо гурного слуху в дитини, необхідно провести об'єктивне обстеження (аудиограму). У разі виявлення порушень слуху допомогу дитині має надати сурдопедагог.

Які фактори призводять до затримки мовленнєвого розвитку як до особистого мовленнєвого порушення?

Згадайте, як протікала ваша вагітність, чи страждали на токсикоз, чи була загроза викидня?

Чи мали хронічні, інфекційні або простудні захворювання?

Чи приймали ліки, які саме? Які стресові ситуації переживали?

За якого терміну і як проходили роди? Яким було передлежання дитини?

Чи довго тривав безводний період (з моменту відходу вод до народження дитини)?

Чи відразу закричав малюк або необхідно було провести реанімаційні заходи? Уважно вивчіть медичну картку дитини.

Чи відмічені там гіпоксія, гіпотрофія, асфіксія плоду?

Чи перебуває ваша дитина на обліку в невропатолога і з яким діагнозом? Висновки невропатолога, що найчастіше зустрічаються за мовленнєвих порушень: пренатальна енцефалопатія, м'язова дистонія, гіпо-, гіпертонус тощо.

Чи має місце порушений моторний розвиток: малюк пізніше почав повзати, сидіти, ходити; порушена послідовність етапів (спочатку пішов, потім почав повзати); пропущено той чи інший етап, найчастіше повзання.

Зверніть увагу на ранній мовленнєвий розвиток дитини. Чи вчасно з'явилися гуління й лепет, чи активні вони були? Дайте відповідь на запитання: чи спілкуються в сім'ї однією, двома чи більше мовами. (Білінгвізм у родині — одна з причин затримки мовленнєвого розвитку, що часто призводить до серйозних порушень мовлення дитини. Рекомендовано до моменту становлення мовлення спілкуватися з дитиною однією мовою — тою, якою розмовляє мати.)

Підіб'ємо підсумки. Патологія вагітності та родів, неврологічна симптоматика, легка затримка чи дисгармонійність моторного розвитку, відхилення від мовленнєвого розвитку вже на ранніх етапах, білінгвізм можуть призвести до порушення мовлення дитини, що можна виявити на другому-третьому роках життя в затримці мовленнєвого розвитку.

Після того, як ви впевнилися, що затримка мовленнєвого розвитку не пов'язана з порушенням інтелекту й фізіологічного слуху (або іншими причинами), а викликана порушенням власне мовленнєвої функції, вам потрібно звернутися до логопеда. Він поставить вас на диспансерний облік і дасть рекомендації для домашньої роботи.

